Կ. 4430 1907 ՓԵՏՐՎԱՐ 3/16 ՃՈՒՄԱ ԻՐԹԷՍԻ 23 նձիւ սէնէ 3 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1325 — 3 ՇՈՒՊԱԹ 1322

ՄԵՋՄՈՒԱ-Ի-ԱՀԲԱՐ

DIRECTION DU JOURNAL
MEDJMOUA-I-AHBAR
Grand'Rue de Péra, Taxim 65

Հաքթատա իքի տէճա եանի
ՉԱՐՇԷՆՊԻՀ վէ ՃՈՒՄԱ ԻՐԹԷՍԻ
կիւնլէրի նէշր օլունուր :

ՆԻՍԽԷՍԻ
30 ԲԱՐԱ

مجموعهٔ اخبار
بك اوغلی تقسیم جادهسی نومرو ٦٥

ԱՊՕՆԷ ՖԻՑԱԹԼԱՐԸ. = Իսթանպօլ իչին սէնէլիկի 60 ղշ. = 6 այլըղը 35. = Թաշրա իչին սէնէլիկի 85 = 6 Այլըղը 45 ղշ. տըր։ = Մէմալիքի էճնէպիէ իչին սէնէլիկի 20 ֆր. տըր։ = Բօսթա իւճրէթի պիզէ այիտ տիր։ = 15 կիւնլիւք նիւսխէսի 60 բարա տըր։ = ԻԼԱՆԱԹ ՇԱՐԹԼԱՐԸ. = Մինճի սահիֆէնին սըրասը 5, Ճնճի վէ Յիւնճիւ սահիֆէլէրին հէր սըրասը 3, իլէ Կիւնճիւ սահիֆէնին պէհէր սըրասը 1 ղշ. տուր։ = Զօգ տէֆա տէրճ իտիլէճէք իլանաթ իչին այրըճա բազարլըգ օլունուր։

Ղազէթայա միւթէալլիգ խուսուսաթ իչին ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԹՕԼԱՅԵԱՆ միւրաճաաթ օլունա։ = Իտարէխանէ՝ Պէյօղլունտա Ճատտէի քէպիրտէ Ն. 65։

ԳԱՐԴԻՆԱԼ ՄԱԹԻԷՕՆԻՆ

ՖՐԱՆՍԱ ԱԳԱՏԷՄԻԱՅԸՆԱ ՏՈՒԽՈՒԼԻ

Գարտինալ Բէրօնը վէֆաթը իւզէրինէ միւնհէլլ գալան մագամա՝ Ֆրանսա Ագատէմիասը Թարաֆընտան ինթիխապ օլունան Գարտինալ Մաթիէօնիւն մէզքիւր մէճլիսի ալիյէ տուխուլի, եաղսըզըմըզ վէճճլէ, չըգան հաֆթա մութանթան սուրէթտէ վուգուս պուլմուշ տըր։

Ագատէմիա ազալըզընա բուհպան սընքիրընըն թայեինի նատիրէն վուգուս պուլտուղընտան, միւմաիլէյհ հագգընտա իլք տէֆա պու միւնասիպէթլէ իճրա իտիլէն մէրասիմի մախսուսէ՝ չօգլարըն մէրագընը թահրիգ իթմիշ տիր։

Տավէթլիլէր միեանընտա բէք չօգ բուհանիլէր պուլունմըշ տըր։ Պօրտօ սէրէբիսգօբսը գարտինալ Լէգոնը, գարտինալլըղա մախսուս օլան գըրմըզը մանթօսընը կիյինմիշ օլարագ կէլմէսի՝ կէօրէնէլէր իւզէրինէ պիր թէէսսիր հասըլ իթմիշ տիր։

Բարիզ սէրէբիսգօբսընըն մուավինի Մ՝ օնս. Ամէթ, Սուասոն էբիսգօբսը Մ՝ օնս. Բէշնար, Կրընօպլ էբիսգօբսը Մ՝ օնս. Հանրի, Օթուն էբիսգօբսը Մ՝ օնս. Վիլար վէ տահա սահրլէրի հաղբրուն միեանընտա կէօրիւլմիւշ տիւր։

Միւմաիլէյհ, գարտինալ Լէգօ կիպի, էթրաֆը սիեահ չէրիտլի ճիւպպէ, ուզուն գըրմըզը գուշագ վէ իբէքլի գըրմըզը մանթօ կիյինմիշ տիր։

Գարտինալ Մաթիէօ՝ եիւքսէք վէ գավի պիր սէսլէ նութգընը իրատ իտիպ, պու նութգ ֆէվգէլատէ ալգըլանմըշ տըր։ Մէզքիւր նութգատա, գարտինալը միւմաիլէյհ՝ Ագատէմիա ազալըզընա ինթիխապ օլունմազտան էվվէլ, 1878տա կօպէր իմթիհանընտա իքինճի միւքեաֆաթա նայիլ օլմուշ օլտուղընը զիքր իթմիշ տիր։ Նութգըն աթիտէքի ճիւմլէլէրինի պէեան իտէրիզ.

«Միւսիւլէր, զաեէթ գատիմ պիր ատէթ վէ ուսուլ մուճիպինճէ, Ագատէմիատա Ֆրանսըզ բէհապէյնինէ վէքեալէթ իթմէք չէրէֆը ալիսինի, պու կիւն սիզ պօրճլուեում։ Սիզ, քէնտի Գօնգօրտանընզը լաղվ իթմէք խսթէմէտինիզ։ Միւէսսիսինիզ պիր գարտինալ օլտուղը հալտէ, Գարտինալլար սընքիը հագգընտա հիւրմէթ վէ բիայէթ կէօսթէրտինիզ։ Գարտինալ Բիշլիէօնիւն սըֆաթ ու մահիյէթի՝ պէնիմ պաիսի չէրէֆ ու իթիպարըմ օլմուշ տըր։ Ֆիլվագը պիլիրիմ քի, սիզ պէնի, քէնտի էվսաֆ ու խասայիլիմ իչին ինթիխապ իթմէտինիզ։ Իլա պու սըրատա իւնվանընմը նազարը տիգգաթա ալընընըզ։»

Գարտինալ Մաթիէօ, Ագատէմիա ազասընա պու եօլտա թագտիմը թէշէքքիւրտէն սօնրա, քէնտի սէլէֆը միւհթէրէմինի չու սուրէթտէ մէտհ իթմիշ տիր.

«Գարտինալ Բէրօ՝ Ֆրանսըզ բէհապէյնի իչինտէ էն վագարլըը իտի։ Նաթըգէբէրատազլըը վէ մուհարիրլիկիյլէ ինքեար օլունմազ պիր չէօհրէթ գազանմըշ օլուպ, սըֆաթը բուհպանիէյի չայեանը հայրէթ պիր սուրէթտէ մուհաֆազա իթմէսիյլէ, տինսիզ վէ իմանսըզլարընը պիլէ հիւրմէթինի ճէլպ իյլէմիշ իտի. չէօյլէ քի պազը քէրրէ սէտայը Հագգ օլան խալգ, հէնուզ հաեաթտա իքէն, անը հագգըյա թագտիս իթմիշ տիր։ Օ զաթըն ասարը մէմտուհէ իլէ մալամալ օլան էօմրիւնիւ վէ ախլէագը նէճիպէսինի միւթալէա իթտիկիմատ, Ագամիաեա մախսուս պիր նութգ իրատ իթմէյիպ, իլլա քէնտիսինի ազիզլէր սըրասընա կէչիրմէք տավասընա չալըշմագտա օլտուղըմը զանն իտէրիմ։

«Գարտինալ Բէրօ՝ ատապ վէ ախլէագը հասէնէ վէ էսկի զէմանլարա մախսուս ֆազիլէթլէր իլէ թէզկէրնի զաթ իյլէմիշ պիր բուհանի օլմասըյլա, տիկէր պիր ասրա մէնսուպ օլտուղը զանն օլունուր իտի։ Օթիւն չէհրի սօգագլարընտա, զայիֆ վիճուտը վէ բուհպանա լայըգ թավրը իլէ կէզտիկի կէօրիւլտիւկիւնտէ, օն իւչիւնճիւ ասրընը պիր բէյսի բուհանիսի օլուպ, մէսքէնինի թէրքլէ, քիւրբէյի արզա էնմիշ օլտուղը վէ ուլու քիլիսէսի էթրաֆընտա տօլաշմագտա պուլունտըղը զանն օլունուրտը։ Լաքին բէվիչի հալինէ բաղմէն, գարտինալ Բէրօ՝ վագթընը տտէմի օլուպ, հաթթա պիր աղ տա իլէրի կիթմիշ օլմասընտան տօլայը իթհամ օլունտու։ Պիր արա էֆքեարը սէրպէսթիյէ սահիպի տիր տէյի միւպէհեմ, ֆագաթ տէհշէթլի պիր իթհամա պիլէ հէտէֆ օլմուշ տըր։

«Կէրչի օն պէշ եաշընտա իքէն, կէնճ Բէրօ՝ ֆիքրէն զաաֆէթէ տիւշար օլարագ, պիր արալըգ իմանընճա թէհլիքէլի պիր պուհրան կէչիրմիշ իսէ տէ, պու պուհրանը զալէպէ իթմիշ տիր։ Լուի-լը-Կրան վէ էգօլ Նորմալ մէքթէպլէրինտէ թահսիլ կէօրմիւշ վէ շահատէթնամէսինի ալմասընտան սօնրա, իքի սէնէ Անժէր լիսէսինտէ մուալլիմլիք իթմիշ, վէ պատհու բահիպլիք մէսլէքինէ տախիլ օլմուշ տըր։

«1870 մուհարէպէսինտէ ասքէր ֆըրգալարընտա խըտմէթը բուհանիէյի իյֆա իտիպ, մուախարէն Հայր Բէրօ՝ Օթէօն էբիսգօբսը թայեին գըլընմըշ տըր։ Էբիսգօբսըլըը տա բահիպլիկի կիպի օլմըշ տըր։

«Մ՝ օնս. Բէրօ՝ նասըլ եաշատը իսէ, էօյլէ տէ վազ վէրիր իտի. քէնտի սուրէթը իֆատէսի՝ վագարլը, տինտարանէ վէ թէքմիլէն եէթմիշ տէֆա օգուտըղը Աստուածաշունչ քիթապընա վէ լայըգլյա պիլտիկի էսկի վէ եէնի էտէպիեաթըն բուհունա մուվաֆըգ օլուպ, էֆքեար վէ միւթալէաթը տա զաեէթ մունթազամ իսի։»

Գարտինալ Մաթիէօ՝ սէլէֆի հագգընտա չու ֆըգրայը տախի պէեան իթմիշ տիր։— «Գարտինալ Բէրօ, 1882 սէնէսի յուլիսինին 9ընը կիւնիւ, պիր այինի բուհանիյէ բիեասէթ իտէճէկի սըրատա, Բարիզատէն իքի թէլէկրաֆնամէ ալմըշ տըր։ Պու թէլէկրաֆնամէլէրտէ, քէնտիսինին Ագատէմիա ազալըզընա ինթիխապ իտիլտիկինին իչար օլունտըղընը պիլմէքլէ պէրաբէր, այինի բուհանինին խիթամընտան սօնրա օ թէլէկրաֆնամէլէրի աչմըշ տըր։»

Հալպու քի, պու կիւնքի եէնի Ագատէմիա ազասընընը, եանի քէնտիսինին, պու սըրատա տահա վիեատէ սաղլըրսըզ պուլունտըղընը, վէ քէնտի ինթիխապընը իեպար իտէն թելէկրաֆնամէլէրի աչմատան վէ օգուտազտան ճէպիսէ գօյմամըշ օլտուղընը իգրար իթմիշ տիր։

* * *

Ֆրանսատա Քիլիսէ իլէ Ճիսմանի հիւքիւմէթին թէֆրիգ գանունընա տաիր պազը ճիմլէլէրին, գարտինալ Մաթիէօնին նութգընտա տէրմիեան իտիլէճէկինէ պէքլէնտիկի հալտէ, օ խուսուսատա պահս օլունմամըշ տըր։ Ինթիխապընընը իլք կիւնիւ միւմաիլէյհ գարտինալ՝ զաեէթ մուհաֆազաքեար պիր զազէթաճըյը գապուլ իթտիկինտէ, զազէթաճը՝

— Գարտինալ հազրէթլէրի, մէվճուտ իխթիլաֆ հագգընտա էֆքեարընընը պէեան իտէպիլիրմիսինիզ, տէյի սիւալ իթմիշ, վէ գարտինալ տախի,

— Խայր. Բարիզէ կէլէն Ագատէմի ազասը տըր. գարտինալ՝ Բօմատա գալմըշ տըր, տէյի ճէվապ վէրմիշ տիր։

— Բաբա հազրէթլէրի հագգընտաքի էֆքեարընընը՝ տա մը պիլտիրմէզսինիզ։

— Բաբա հազրէթլէրի հագգընտաքի էֆքեարըմը՝ մը սօրուեօրսունուզ։ Օ բէք աշիքեար տըր. քեաֆիֆէյի Գաթօլիքլէր կիպի, պէն տէ Բաբա հազրէթլէրինէ արզը իթաաթ իտէրիմ։

Զազէթաճը, միւմաիլէյհտէն պունատան ֆազլա սէօզ ալամամըշ տըր։

* * *

Գարտինալ Մաթիէօնիւն նութգունա ճէվապէն, Ագատէմիա ազասընտան գօնթ տ՝Օսսոնվիլին իրատ իյլէտիկի նութգուն պաշլըճա ֆըգրալարընը տախի զիյրտէ տէրճ իտէրիզ.

«Եու էսնատէ Գօնգօրտա ահտնամէսինին լաղվընը իլթիզամ իտիեօրուզ։ Պունա թէէսսիֆ իթմէմ, չիւնքի օ ահտնամէ՝ չիմտիէ գատար եաբապիլտիկի խըզմէթլէրի եաբմըշ, վէ արթըգ հիւքմիւ գալմամըշ տըր։ Անճագ պու պապտէքի գուսուր չու օլմուշ տըր քի, օ ահտնամէյի պաշգա պիր չէքլէ գօյմաղա չալըշաճագ եէրէ, անըն լաղվը, վէ տիւնեա իւզէրինտէ էն պէօյիւք գուվվէյի մանէվիյէ վէքիլինին թանըլմամասը թարաֆընա կիտիրմէքտէ տիր։ Հէնուզ մէճճուլ վէ մուղլագ պիր զիեա սայէսինտէ գարանլըը վէ միւսթագպէլի քէշֆ իթմէկէ գալգըշմագ՝ պէօյիւք պիր քիւսթախլըգ տըր, ֆագաթ պու միւսթագպէլ հէր նէ օլսա, Քիլիսէճէ պունատան տօլայը էնտիշէ իթմէկէ սէպէպ եօգ տըր։ Քիլիսէ, հաեաթընընը զաեէթ ուզուն տէվրէսի իչինտէ, տահա սաիր խասիմլէր իլէ տէ ուղրաշմըշ տըր, լաքին տահմա զալէպէ իթմիշ տիր, չիւնքի քէնտի թարաֆընտա իքի գուվվէթ վար տըր քի, պիրի՝ վագթ վէ տիկէրի՝ քէնտի Միւսսիսի Իլահիսինին վատլարը տըր։

«Իչպու մուհարէպէնին պիր ան էվվէլ խիթամ պուլմասընը վէ Քիլիսէ իլէ Տէվլէթ պէյնինտէ միւսալէհանընն իպգա իտիլմէսինի, պէն տէ Զաթը ֆազիլանէնիզլէ պէրաբէր թէմէննի իտէրիմ. պու միւսալէհա էլզէմ օլտուղընտան, մէմլէքէթլէրինին մէնաֆիի հագգընէսինի ճիտէն արզու իտէն քեաֆիֆէյի չէհիրլիլէրճէ տախի թէմէննի իտիլմէլի տիր։ Անճագ իչպու միւսալէհանընն, պիր կիւն ,եէնի պիր մուահէտէյի սիեասիյէ իլէ թաստիգ օլունմասը հէր հալտէ զազըմ տըր։ Շու գատար քի, պու միւսալէհանընն գաթի օլապիլմէսի իչին, Քիլիսէնին, քէնտի գօլլարընը, վէլէվ եալտըզը օլսա, պիր թագըմ եէնի զինճիրլէր իլէ պաղլաթմամասընը, վէ գազանմըշ օլտուղը հուգուգը՝ քէնտիսի իչին զաեէթ պահալը տիւչէճէք օլան պիր միգտար իեանաթը նագտիյէ պէտէլ ֆէսաա իթմէմէսինի թէմէննի իյլէմէք՝ բէք պէօյիւք պիր քիւսթախլըգ մը տըր։ Քիլիսէ, եաշամագ վէ վազիֆէսինի իյֆա իյլէմէք իչին, եալընընը պիր չէյէ, եանի սէրպէսթիյէթէ միւհթաճ տըր, ֆագաթ պու սէրպէսթիյէթ՝ հագգընի օլմալը տըր, հասէտամիզ պիր նէզարէթէ թապի օլմամալը տըր, վէ քէնտի հուգուգընը թէհլիքէյէ գօեաճագ տահմի միւտախէլէտէն խալի պուլունմալը տըր։ Մ՝ օնսէնեէօր, միւսասատէնիզլէ մէմուլ իտէրիմ քի, պու չարթլարընը թէէմին իտիլմէսի՝ Գաթօլիքլէրէ քեաֆիի կէօրիւնէճէք տիր։ Միւսասատէնիզլէ, Ֆրանսա իչին էօյլէ պիր Քիլիսէնին վիճուտինի թէխայեիլ իտէրիմ քի, պու Քիլիսէ՝ Տէվլէթատէն հիչ պիր չէյ թալէպ իթմէսին, վէ քէնտի վարիտաթընը եալընընը Գաթօլիքլէրին սախավէթլէրինատէն հասըլ իյլէսին, վէ օ Քիլիսէնին բահիպլէրի՝ տինտարան իլէ քէմալը մուհապպէթ վէ իթթիֆագ իւզրէ եաշասընը, վէ տինտարլար նազարընտա պու բահիպլէրէ՝ հալ ու հարէքէթլէրինէ հագգընա էհէմմիյէթ վէրիլմէսի ճայիզ օլմաեան պիր թագըմ լիւզումսըզ մէմուրլար սըֆաթըյլա զագըլմասընը, վէ պու Քիլիսէյէ մէնսուպ տինտարլար տախի՝ աղզը տիլի օլմաեարագ սըրֆ վէրկի վէրիր պիր սիւրիւ գօյունլար մագամընտա ատա օլունմասընը. պիլաքիս Քիլիսէ մէրթիպ վէ ուսուլընընը միւսասատ իթտիկի մէրթէպէտէ, էմլաք վէ ումուրը ճիմանիյէնին իտարէսի գարշընընտա ճիմլէսի չէրիք մագամընտա սայլըսընը. չէօյլէ քի ճիմլէնին մէսարիֆիյլէ ինչա իտիլմիշ, իտարէսի թէէմին օլունմըշ վէ թէզեին գըլընմըշ օլան ճէնապը Հագգընը պու պինասը՝ ումումընը խանէսի սըֆաթ ու մահիյէթինի մուհաֆազա իյլէսին. էֆքեարը ամիզանէմճէ, հիչ օլմազտա Ֆրանսատա պու թէպէտտիւլ, բէք էլզէմ տիր։ Օ կիւնիւ քի, Քիլիսէ, քէնտի հաեաթընընը անասրընը՝ էֆրատը ճէմատաթընը չէֆագաթընտան ալմաեա գարար վէրիրսէ, — եէնիտէն տիքիլմիշ օլան պիր աղաճ, քէնտի քէօքլէրինի զէմինին ալթլարընա գատար սիւրմէքլէ, թէքրար քէսպը գուվվէթ իթտիկի վէ ասըլ քէօքիւ գավիւշտիկի կիպի,—Քիլիսէ տախի՝ էֆրատը ճէմատաթընընը չէֆագաթը վէ իգթիտարըյլա եաշամասընտա, քէնտի եէչիլլէնմիշ տալլարընը, հէր կէօնա պուլութլարաան արի վէ խալի օլան բարլագ պիր ասիմանէ տօղրու թէմտիտ իտէճէք տիր։ Վագաա ասար վէ ռիվաեաթը գատիմէ մուճիպինճէ եաշաեան պիլճիմլէ միւէսսիսէլէր միսիլլու, Քիլիսէնին թէ-

հավվիւլաթը տախի աՆէսթէ սուրէթլէ վուգու պուլաքըը ճրՆէթլէ, ինչար իթտի-կիմ Թէպէտտիւլիւն գուվվէտէն ֆիի-լէ կէլմէսի պէւքի խայլի վագթա միւՆ-թաճ օլաճագ տըր. լաքին հէր հալտէ պու թէպէտտիւլ լազըմ տըր։ Պէւքի պէ-Նիմ զէմանըմտա եաշամագտա օլան քիմ-սէլէր, կէՆճլիքլէրի, էօմիւր մուհարէպէ-սինտէՆ գալթէն եօրուլմըշ օլտուղը վէ հաեաթըն եօգուշուՆտան աշաղը սիւրաթ-լէ էՆմէքտէ պուլուՆտուղլարը ճրՆէթլէ, օ բարլագ կիւՆիւն բուՆուլմայը զուհուր օլ-տուղըՆը կէօրէմէյէճէք տիրլէր։ Լաքին անսամիմ իւլ գալպ Թէմէննի իտէրիմ քի, կէօզլէրինի գաբամազտան էվվէլ, օ կիւ-Նէլ վէ բարլագ կիւՆիւն հիչ օլմազսա ՆէֆֆագըՆը կէօրէպիլսինլէր։ Իշթէ, պու տըր պՆիմ, Գաթօլիք վէ Ֆրանսըզ սը-ֆաթըմլա գալպիմտէ պէսլէտիկիմ իւմիտ։»

ՄԱՀ

ՎՍԵՄԱՓԱՅԼ

ԳՐԻԳՈՐ ԽԱՆ ՇԱՄՏԱՆՃԵԱՆԻ

Տրպար ու զարգացեալ այս Հայ վա-ճառականը անոնցմէ էր որոնց անակնկալ մահուան առջեւ մարդիկ կ'ըսեն.

— Այս մարդը մեռնելու չէ՛ր։

Ու իրաւ ալ Գրիգոր Խան Շամտան-ճեան՝ ազնուասիրտ, բարեսէր ու պատ-ուաւոր վաճառականը այն հազուագիւտ անձերէն էր, որոնց կորուստը կարելի չէ մոռնալ, որովհետեւ իրենց մահովը խոշոր բաց մը կը ձգեն ետեւնին։

Իրաւամբ «Հայ վաճառականութեան ամէնէն պատուաբեր զարդն» էր ան, որ իր զարգացումովը, սիրտովը, խելքովը և ուղղամտութեամբը հաւասարապէս ա-մէնուն սէրը, պատիւը և յարգանքը կը վայելէր, և իր բազմաթիւ բարեգործու-թիւնները ըրած ատենը անոնց չուրջը չէր հաներ այն չանդալից «րէկլամ»ը որ ուրիշ «բարերար» անուանեալներու յատկու-թիւնն է։ Ազգասէրու և կարօտեալնե-րու ճշմարիտ գորովագութ հայր՝ իր օգ-նութիւնները չէր զլանար ոչ մէկուն և ա-նոր երախտապարտեալները բազմաթիւ են այսօր, որոնք դառնապէս կուլան իրենց բարերարին յանկարծակի կորուստը։ Իր մեծ վաճառատունը, ուր բազմաթիւ Հայ երիտասարդներ կը պաշտօնավարէին, մայ-րաքաղաքիս մեծագոյն տիպար հաստա-տութիւններէն մէկն էր՝ հրապարակին վրայ ամենամեծ վարկը և պատիւը վա-յելող։ Գրիգոր Խան Շամտանճեան՝ միւս վաճառականներէ բոլորովին տարբեր դաս-տիարակութեամբ ու զարգացումով մեծ-ցած՝ մասնաւոր յարգանք մը ունէր գե-ղարուեստի, գիտութեան և գրականու-թեան մասին, և իր ունեցած մատենադարա-նը ճշմարտապէս նշանակելի ու հռչակաւոր է։ Իր առեւտրական մեծ հմտութիւնը և իր հաստատ ու դիւրահաղորդ բնաւորու-թիւնը չափազանց սիրելի ու աննման դէմք մը դարձուցած էին զինքը թէ՛ ա-ռեւտրական և թէ՛ աշխարհիկ կեանքի մէջ։ Պատուական ու նմանը քիչ անգամ ծնող անձնաւորութիւն մըն էր Գրիգոր Խան, զոր անողորմ հիւանդութիւնը առաւ տարաւ անժամանակ։

Մեր հասարակութեան մասին մասնա-ւոր համակրութիւն մը կը տածէր։ Անց-եալ տարի, երբ մեր Ամեն. Կ-Պատրիար-քը Մեծ-Կղզիի եկեղեցին կը պատարագէր, Գրիգոր Խան ներկայ գտնուելով եկեղե-ցական արարողութեան, ինքնաբերաբար խնդրեց պնակ պտտցնել անձամբ և իր կողմէ ալ հինգ ոսկի նուիրեց։ Անկէ զատ իր անձնական կառքը Հոգեւոր Տէրոջ տրամադրութեան տակ դրաւ և զայն իր բնակարանը հրաւիրելով՝ կարելի եղած յարգանքները ու պատիւները մատոյց Նո-րին Սրբազնութեան։

Ողբացեալ Հանգուցեալը՝ մէկ բառով՝ իր մէջ կը մարմնացնէր բոլոր ձիրքերը, որով մարդ կրնայ կատարելագործեալ հա-մարուիլ, որչափ կարելի է։

Որչափ դրական ու առեւտրական միտք, նոյնչափ ալ գրասիրական ու գեղար-ուեստասիրական ոգի մը ունէր Գրիգոր Խան, որուն այս մեծ ձիրքերը չեն կըր-նար ուրանալ բոլոր զինքը ճանչցողները։ Դրական նորութեան մը, գեղարուեստա-կան ցոյցի մը կամ նոր տաղանդի մը փթթումին առջեւ անիկա կ'ոգեւորէր ա-մէնէն աւելի և կը ծանէիք որ այդ վա-ճառականը՝ գրագէտ ու արուեստագէտէ աւելի կը հասկնար այդ բաներէն։

Մեր խորին ցաւակցութիւնները կը ներկայացնենք Հանգուցեալին վշտահար ամուսնոյն Տիկին Պէադրիս Շամտանճեա-նի, ինչպէս նաեւ զաւակներուն և եղբօ-րը, որոնց համար երկնային մխիթարու-թիւն կը հայցենք Երկինքէն։

*** Յուղարկաւորութեան տխուր հան-դէսը պիտի կատարուի, վաղը Կիրակի, ժամը 8ին (Ը. Թ.), Բերայի Ս. Երրորդու-թեան Եկեղեցւոյն մէջ։

Կ-ԲԱԹՐԻԳԽԱՆԷ ՀԱՎԱՏԻՍԻ

Բէնչշէնպիհ կիւնիւ, Կ-Բաթրիգ րիւթպ. Սապպաղեան էֆ. հազրէթլէրի Բաթրիգ-խանէմիզ գաբու քէհեասը սաատ. Ցավէֆ էֆ. Շէհրեան իլէ պիրլիքտէ Մապէյնը Հիւմաեունա պիլազիմէ, Մուհարրէմին իլք կիւնիւ օլմագ միւնասիպէթիլէ խաքիբայը Շահանէյէ արզը բասիմէ Թէպրիքեամ իյ-լէմիշլէր, վէ պիլ վասըթա իլթիֆաթ վէ ակլամը Շահանէյէ նայիլ օլմուշլարտըր։— Պատէհու Մապէյնը Հիւմայուն էրքեա-նընտան պազըլարընը զիեարէթ իթտիք-լէրի կիպի, ախիրէն էօհտէսինէ րիւթպէի վէզարէթ թէվճիհ պույրուլմըշ օլան Տի-լանը Հիւմաեուն թէրճէմանը վէ Թէշրի-ֆաթը ումումիյէ Նազըրը տէվլ. Ղալիպ բաշա հազրէթլէրինի, վէ Թրապիզօն վա-լիւլիկինէ թայինի պույրուլան աթուֆ. Զիյվէր պէյ էֆ. հազրէթլէրինի տախի զի-եարէթլէ, նայիլ օլտուգլարը իլթիֆաթը Շահանէտէն տօլայը Թէպրիք իթմիշլէրտիր։

*** Ճումաա կիւնիւ, Տեառնընդառաջ եօրթուսը վէ Ս. Յովհան Ոսկեբերան քի-լիսէսի Թագտիսինին 47նճի սէնէյի տէվրի-յեսի օլտուղընտան, իլք ագշամը մէզքիւր քիլիսէտէ, Մեծ-Ժողովրդապետ Գեր. Նիկողայոս Ծ. Վ. Պագչեանըն Թահթը րիեասէթինտէ Կրակալառ րէսմը այինի իճրա իտիլմիշ, վէ իրթէսի կիւնիւ, Արհ. Կարապետ Եպիսկ. Քիւրեան Թարաֆըն-տան մուխթասար սուրէթտէ Գուտտասը չէրիֆ Թագտիս օլունմըշ, վէ պատէհու, քիլիսէնին եօլմիւշ օլան պիլճիւմլէ խայր-խահլարընըն իսթիրահաթը րուհը իչին բահմէթ տուասը օգունմըշ տըր։— Իւք ագշամը վէ իրթէսի սապահը քիլիսէ կիւ-զէլճէ տօնատըլմըշ վէ Թէզաննիւեաթը րուհանիյէ սուրէթը միւքէմմէլէտէ իճրա իտիլմիշ տիր։— Խայլի աՆտաքան տախի հազըր պուլունմըշլար տըր։

*** Անասըլ Ատանալը օլուպ, 8-10 սէ-նէտէն պէրի մահէլլի մէզքիւրտէ իդֆաի վազիֆէյի րուհանիյէ իթմէքտէ օլան Պօ-ղոս Վ. Գույումճեանըն՝ Էրմէնի քիլիսէ-սինէ տէխալէթ իթտիկի Թէէսսիւֆէն իշի-տիլմիշ տիր։— Շու գատար քի միւմաի-լէյհին իշպու քիլիսէ Թէպտիլի՝ պիզզաթ Ատանա Էրմէնի Առաջնորդըմուշէղ Եպիս-կոպոսըն՝ Տէրիսաատէթ զաբթիէսինտա քէնտիսինէ գարշը եազըլանլարա վէրտի-կի ճէվապընտա, հիչ միւնասիպէթի օլմա-տըղը հալտէ, կէօյա պէօյլէք պիր ֆի-թունաթ իչլէմիշ կիպի,— վազը օլան իշա-րընտան անլաշըլտըղը վէճհլէ,— պիր թիլ-կիւրաք Նէթիճէսի օլմասըլա, Պօղոս Վ.ին պէօյլէ տար տիւկիւրիւք իչին Թէպտիլի քի-լիսէ իթմէսի՝ տօղրուսը Թէաճճիւպըմի-զի մուճիպ օլմուշ իսէ տէ, մամաֆիհ պու էսաս իւզէրինէ գուրուլան պինանըն նէ տէրէճէ մազպութ օլապիլէճէկի հէնուզ մայլիւմ իտիլէմէզ։

*** Միւթէվէֆֆա Շամտանճեան Գրի-գոր Խանըն վուգուի վէֆաթը, Կ-Բաթ-րիգ րիւթպ. էֆ. հազրէթլէրինին բէք զի-եատէ Թէէսսիւֆ վէ Թէէսսիւրիւնիւ մու-ճիպ օլուպ, այիլէի քէտէրտիտէսինէ Թաա-զիյէթի միւպէյյինն պիր գարթ կէօնտէր-միշլէր տիր։

*** Գեր. Մկրտիչ Վ. Մուրատեան՝ Զմմառուան, վէ Գեր. Յովհաննէս Վ. Նալ-պանթեան՝ Էսկի-շէհիրտէն Տէրիսաատէթէ կէլմիշլէր տիր։

*** Կ-Բաթրիգ րիւթպ. էֆ. հազրէթլէ-րինին Ցոբելեանը միւնասիպէթիլէ զէվա-թը համիյէթմէնտան Թարաֆընտան իհտա օլունաճագ հէտիյէլէրին՝ միւշարիլէյհ Թա-րաֆընտան Ս. Աննա Որբանոցընա Թէրք իտիլէճէկի գարարլաշտըրըլմըշ վէ վատ օ-լունմըշ օլտուղունը եազմըշ իտիք։ Պի-նաէն ալէյհ պազը զավէթալարըն՝ իշպու հէտիյէլէրին Ս. Յակոբ խաստախանէսինէ Թէրք իտիլէճէկինէ տաիր եազտըգլարը հավատիսին եանլըշ օլտուղունը պէեան իտէրիզ։

*** Միւթէպէրանը միւլէթիմիզտէն՝ Շէ-հիր էմանէթի մէճլիսի ազասընտան սաատ. Անտոն էֆ. Աղնավուր հազրէթլէրինին քէրիմէի միւհթէրէմէսի Օր. Լիւսի Աղնա-վուրըն տիւչար օլտուղը խասթէլիքտէն, իտիլէն ֆէվգէլատէ միւտավաթ վէ մէսաի-յէ րաղմէն գուրթուլամաեարագ, տիւն, Թէսլիմը րուհ իյլէտիկի Թէէսսիւֆի ազիմ իլէ խապէր ալընմըշ տըր։ Միւթէվէֆֆիյէ՝ Թէրպիյէ, նէզաքէթ վէ հիւսնի ախլէագ իլէ մութթասըֆէ օլուպ, հալիմիկիւյէ քէնտիսինի թանըեանլարըն ճիւմլէսինին Թէվէճճիւհիւնիւ գազանմըշ օլտուղընտան, ղայպը էպէտիսի՝ ֆէվգէլատէ Թէէսսիւրիւ մուճիպ օլմուշ տըր։

Էպէվէյն վէ պիրատէրլէրինէ վէ տի-կէր ագրապասը ձէնապը Հագգտան սապըր ճէմիլ Թէմէննի իտէրիզ։

Տէր եւ Տիկին Անտոն էֆ. Աղնավուր, Տեարք Արթին և Արման Աղնավուր, Տէր և Տիկին Ս. Աղնավուր, Այրի Տիկին Մ. Էնգստրէմ և իր զաւակները, Տէր եւ Տի-կին Ա. Մահար եւ իրենց զաւակները, Այ-րի Տիկին Ա. Ազարեան և իր զաւակները, ինչպէս նաեւ Թընկըր, Վ. Գասապեան, Ալլահվէրտի, Հանիպիար, Մըսըրլը, Հա-սուն, Տիւզ եւ Գ. Բէրիմ ընտանիքները և համայն ազգականք, ցաւ ի սիրտ կը ծանուցանեն դառնաղէտ մահը՝ իրենց սի-րեցեալ դստեր, քրոջ, եղբօրորդւոյն քեռորդւոյն եւ ազգականին,

ՕՐԻՈՐԴ ԼԻՒՍԻ ԱՂՆԱՎՈՒՐԻ

որ յետ կարճատեւ հիւանդութեան, հան-գեաւ ի Տէր, երէկ, ի ծաղիկ հասակի։

Բարեկամք եւ ծանօթք կը հրաւիր-ուին ներկայ գտնուիլ յուղարկաւորու-թեան տխուր արարողութեան, որ պիտի կատարուի, յառաջիկայ Երկուշաբթի, 5 Փետրուար, ժամը 4 1)2ին (Ը. Թ.), Ս. Յովհան Ոսկեբերան Եկեղեցին, ուր ար-դէն փոխադրեալ է Հանգուցեալոյն մար-մինը։

Բերա, 3 Փետրուար 1907

*** Կը խնդրուի ծաղկեփունջ չխրկել։

ԾԱՆՕԹ.— Մահազդ չընդունողներէն կը խնդրուի ներկայս իբր այն նկատել։

ԳԱԹԻԼ ՄԻԼԻՕՆԷՐԻՆ

ՄՈՒՀԱՔԷՄԷՍԻ

Նիւ-Եօրգ, 13 փետր.— Թօուն տա-վասը տէվամ իթմէքտէ, վէ էսնաի մու-հաքէմէտէ պիր չօգ գալապալըգ պուլուն-մագտա տըր։ Տօգթօր Իվընս, չահատէթ իչին մահքէմէյէ տավէթ իտիլմիշ, վէ նէ-թիճէտէ, գաթիլ Թօունըն մէսուլ օլմատը-ղըՆա գարար վէրիլմիշ տիր։

* * *

Նիւ-Եօրգըն քիպար մէհաֆիլինի վէ պիւթիւն Էվրօբա ղազէթալարընը պիր միւտտէթտէն պէրի իշղալ, վէ Ամէրիգա-լըլարա մախսուս պիր Թարզը ղարիպտէ ճէրէեան իտէն պու մուհաքէմէնին՝ միւթ-թէհէմին պէրաէթիյլէ նէթիճէլէնտիկի, պալէտտէ տէրճ օլունան թէլկրաֆնամէ-տէն անլաշըլըեօր։ Միլիօնէր Թօու, միյ-մար Սթանֆորտ Հուայթը՝ Նիւ-Եօրգտա պիր գաֆէ-շանթանտա պիր գաչ էլ թա-պանճա աթարագ էօլտիւրմիւշ իտի։

Թօուն, վագթիյլէ ագթրիսթլիք իթ-միշ, լաթիֆ սէտասը վէ կիւզէլլիկիյլէ Նիւ-Եօրգտա բէք զիեատէ շէօհրէթ գա-զանմըշ պիր գէնճ գըզ օլան, ֆագաթ Թօու, պու գատընըն, էվլէնմէզտէն էվվէլ, քէնտիսինին վագթիյլէ ագթրիսթլիկէ էն-նի պաշլատտըղը վէ իհթիրամ ու գորու-րէթ իչինտէ պուլունտուղը պիր սըրատա միյմար Հուայթ Թարաֆընտան իղֆալ վէ պիլ ախիրէ Թէրք իտիլտիկինի, էրնէ գա-տընըն քէնտի իֆատէսինտէն անլամըշ, վէ օ զէմանտան պէրի Հուայթ հագգըն-տա խուսումէթ վէ նէֆրէթ պէսլէմէքտէ իքէն, պիր կիւն հիտտէթի սարասընտա մէրգումը Թէլէֆ իյլէմիշ տիր։

Մուհաքէմէ, հէյէթի հաքէմէնին ին-թիխապ վէ Թէշքիլինտէ իճրա իտիլէն մուամէլաթ սէպէպիյլէ հաֆթալարճա կէ-ճիքմիշ, վէ Նիհայէթ չահիտլէր տինլէն-մէկէ պաշլանըլտըղը ճիհէթլէ, հէր քէսին Նազարը տիգգաթը պու ղարիպ տավայա աթֆ օլունմըշ տըր։ Կէչէն բէնչշէնպիհ կիւնիւ, սէօզ սըրասը մատամ Թօունա կէլինճէ, հէր քէսին մէրագ վէ տիգգաթը պիր գաթ տահա արթմըշ տըր։ Մատամ Թօունըն, Նիւ-Եօրգտաքի կէչմիշ էօմրիւ վէ մագթուլ Հուայթ իլէ օլան միւնասէպա-թը հագգընտա վուգու պուլան սէօզլէրի մահքէմէյէ վէ սամիւնա բէք զիեատէ Թէէսսիր իթմիշ տիր։

Մատամ Թօու, իֆատէսինը իտէրքէն, մահքէմէ սալօնունտա պուլունանլարըն ճիւմլէսի քէմալը սուքիւթ իլէ տուր-մուշ տըր։ Մատամ Թօուն իֆատէսինը, եալընըզ արա սըրա, սամիւն միւ...ըն տա պուլունուպ տա Թէէսսիրինի չագթա միւգթէտիր օլամաեան գատընլարըն հըչ-գըրըգլարը իխլալ իթմէքտէ օլուպ, տա-հա օ զէման պու իֆատէլէրին, մուհա-քէմէնին Թարզը ճէրէեանընը պիւսպիւ-թիւն տէյիշտիրէճէկինի, պէլքի տէ միւթ-թէհէմին պէրաէթինի ինթաճ իյլէեէճէկի-նի հէր քէս սէզինմէքտէ պուլունմըշ տըր։ Մատամ Թօու, պիր արալըգ պիւսպիւթիւն քէնտինտէն չըգըպ, օթուրտուղը իսկէմլէ-տէն եէրէ եուվարլանմըշ, վէ տըգըգա-լարճա պայըլմըշ տըր։ Հէյէթը հաքէմէտէ քէմալը Թէէսսիւր վէ սուքիւթ հասըլ օլմուշ տըր։ Մատամ Թօու՝ հէնուզ 22 եաշընտա օլուպ, կէօրիւնիւշտէ սապիթա չօճուգ կիպի տիր։ Պէսպէտէ տէ չօճուգ-լարա մախսուս պիր չէհրէ վար տըր։

Միւմաիլէյհանըն իքի կիւն սէվվէլ ի-տէն իֆատէլէրի, պու մէսէլէնին հագիգա-Թինի Թէմամիյլէ օրթաեա գօյմուշ օլ-տուղընտան, պէր վէճհի աթի խուլասա-Թէն պէեան իտէրիզ։

Մատամ Թօու՝ հէնուզ բէք կէնճ պիր եաշտա իքէն, վալիտէսիյլէ պիրլիքտէ Նիւ-Եօրգա կէլիր։ Էպէվէյնի ֆագիր օլ-տուղընտան, իպթիտա բարա գազանմագ իչին մէչհուր բէստամլարա մօտէլլիք ի-տէր։ Օն ալթը եաշընտա կէլտիկի զէման մուղաննիյէլիքլէ պիր գաֆէ-շանթանա կի-րէր։ Պուրատա մագթուլ Հուայթ իլէ տօսթլուգ բէյտա իտէր։ Հուայթ՝ պու գըզը բէնչէսինէ տիւշիւրմէկի Թասմիմ ի-տիպ, գըզըն վալիտէսի, մէրգումը սա-հիպը իֆֆէթ վէ Նամուս պիր ատէմ զաննիտէրէք, գըզըլա կէօրիւշմէսինէ մի-սաատէ իյլէր, վէ պու սուրէթլէ պիլմէկ-սիզին ճինաեէթին վուգուինէ սէպէպ-իյէթ վէրիր։ (Տէվամը)

ՐԵՃԱ

Ապօնըման միւտտէթլէրի խիթամ պուլմուշ օլան վէ հէնուզ ճէվապ վէրմիշ օլմաեան Թաշրալըլարտաքի միւհթէրէմ ապօնէլէրիմիզին, ճէվապա միւսարաաթլարընը րէճա իտէրիզ։

ԹԵԼԷԿՐԱՖԼԸ

Ռօմա, 13 փեարվ.— Ռուսեանըն այինլէօրին սուրէթը խուսուսիյէտէ իճրասընը Բաբա հազրէթլէրինին Թավսիէ իթմէք փիքրինտէ պուլունտուղը չայեասը՝ Վաթիգանտա մէզգիւր օլունուեօր։ Պիլաքիս Բիւրօնի չէրիֆ՝ Ֆրանսա հիւքիւմեթիյլէ իթիլաֆ հասըլ օլաճաղընը իւմիտ իթմէքտէ տիր։ Անճագ մէրասիմի րուհանիյէնին քիլիսէլէրտէ իճրասընը մէն իթմէք իւզրէ, պաշ բաճիպլէր՝ մէմուրինի հիւքիւմեթ Հարիճիյէ քիլիսէլէրտէն Թարտ իտիլմէկի, ճախտա պու իպտալըխանէլէր՝ էբիսգօբօսլար Թարաֆընտան Թաստիգ օլունմըշ օլմաճան բէհապինէ Թէպլիղ օլունտուղը Թագտիրտէ, օլ վաղըթ մէրասիմի մէզքուրէնին սուրէթը խուսուսիյէտէ իճրասընամէճպուրիյէթ հասըլօլաճաղտըր։

Ռօմա, 14 փեարվ.— Բաբա հազրէթլէրինին՝ Լա Հէյ գօնֆերանսընտա իշթիրաք իթմէք իւզրէ Թէշէպպիւսաթտա պուլունտուղը Վաթիգանտա Թէքզիպ օլունուեօր։ Վաթիգան, էլէրուտէ տախի պու խոլտա Թէշէպպիւսաթ իճրա իթմէյէճէք տիր։ Անճագ միւսալէհայը ումումիյէ՝ գուվվէյի մանէվիյէ վէ րուհանիյէնին ճարտըմը օլմաղըղըն իսթիհսալ իսթիքմալէճէկինտէն, Բաբա հազրէթլէրի, մէզքիւր մահքեմէյի պէյն էլ միլէլէ քէնտիսինին տախի պիր ազասը պուլունմասը հազգընը մուհաֆազա իտիեօր։

Ռօմա, 14 փեար.— Գուտսը չէրիֆ նէնի Դոթօլիք բաթրիկի, Մանելլի մէմուրիյէթինէ միւթէվէճճիհէն փեարվ. 16տա Ռօմատան հարէքէթ իտէճէք տիր։ Միւշարիլեյհ, էվվէլէճէ Տէրսաատէթէ կէլէճէք տիր։

Բարիզ, 13 փեարվ.— Ռէյիսը ճիւմհուր վէ զէվճէսի, փեարվ. 28տէ վէ մարտ 14տէ Էլիզէ սէրայընտա իքի պալօ վէրէճէքլէր տիր։

Պերլին, 13 փեարվ.— Իմփ. Վիլհէլմ, Ֆրանսա սէֆարէթի աթաշէսինին զէվճէսի Մարքիզ տը Լա Կիշին չայ զիեաֆեթինտէ հազըր պուլունմըշ տըր։ Պու զիեաֆէթ, զաւէթ սամիմի օլմուշ, վէ իմբէրաթօր՝ փէվգելատէ խալիսէթ վէ Թէվէճճիւհ կէօսթէրմիշ տիր։

Պերլին, 14 փեարվ.— Իմբ. Վիլհէլմ, Մալթա Թարիգաթընըն չէվալիէլիք նիշանընը գապուլ իթտիկի սըրատա, պիր նութգ իրատ իտէրէք, մէզհէպի վէ ատապ ու ախլէագը հասէնէյի միւտաֆաա իթմէք վէ տինսիզլիք վէ ալահսըզլըգ էֆքեարը մուզըրրէսինէ գարշը ուղրաշմագ իւզրէ, Գաթօլիքլէր իլէ Բրօթէսթանլարըն Խրիսթիեան ըրքաթըյլա պիրլէշմէլէրինի միւթէսիրէն Թավսիյէ իյլէմիշ տիր։

Բարիզ, 14 փեարվ.—Գրալ Էտվարտըն Բարիզտէ իգամէթինէ բօլիթիգա սըֆաթը վէրմէք իւզրէ իտիլէն սայ ու ղայրէթ պօշա կիթմիշ տիր։ Կէրէք Ինկիլիզ վէ կէրէք Ֆրանսըզ մէհաֆիլի ալիեսինտէ, գրալ Էտվարտըն Ֆրանսայը զիեարէթի՝ պիւսպիւթիւն խուսուսի օլուպ, բօլիթիգայը պէյն էլ տիւէլի ալէագատար իտէն մէսէլէլէր հազզընտա իճրայի միւզաքէրէ արզուսունտէն իլէրի կէլմէտիկի Թէէմին օլունուեօր։

Մատամ Սարա Պէրնար՝ միւթէվէֆֆա բրօֆէսօր Լօժիէ նէյրինէ Գօնսէրվաթուարտա իփթիտահ մուալլիմլիկինէ Թայինին օլունմըշ տըր։ Պու սուրէթլէ մէշհուր ագթրիսէ Լէժիօն տ'Օնէօր նիշանը վէրիլէճէք տիր։

Պերլին 14 փեարվ.— Պուլկարիստան խարիճիյէ նազըրը պուրատա վասըլ օլմըշ վէ Ալմանիա խարիճիյէ նազըրը Թարաֆընտան քէնտի չէրէֆինէ պիր զիեաֆէթ վէրիլմիշ տիր։

ԹԵՎՃԻՀԱԹ

Տիվանը Հիւմայուն Թերճեմանը վէ Թեշրիֆաթը ումումիյէ նազըրը ատվ. Դաւիտ պէյ էֆ. հազրէթլէրինէ րութպէի վէզարէթ Թեվճիհ վէ իհսան. Պարութխանէի ամիրէ վէ Ջէքմէճէլէր սէվանիւիյէ խաթթ պօյու մուհաֆազա գօրտօնը միւֆէթթիշի Հասան Ֆէհմի էֆ.յէ ուլէա ըվվէլի րութպէսի Թեվճիհ. Թրապիզօն վիլայէթի իսթինաֆ մահքէմէսի ճէզա տաիրէսի րէիսաէթի՝ Մանասթըր վիլայէթի իսթ. մահքէմէսի ճէզա տաիրէսի րէիսի Քեամիլ պէյէ, Մանասթըր վիլայէթի իսթ. մահքէմէսի ճէզա տաիրէսի րիյասէթի Այտըն վիլայէթի իսթ. մահքէմէսի ճէզա տաիրէսի րէիսի սապըգը Մուսթաֆա Նէտիմ էֆ.յէ, Դամասքօսի վիլայէթի իսթ. մահքէմէսի ճէզա տաիրէսի րիյասէթի Ատանա վիլայէթի իսթ. մահքէմէսի միւտտէիի ումումիսի Եահեա Ջէքիայի էֆ.յէ, Ատանա վիլայէթի իսթ. մահքէմէսի միւտտէիի ումումիլիկի՝ Էնգարէ վիլայէթի մէրքէզ պիտայէթ մահքէմէսի հուգուգ տաիրէսի րէիսի Սալիհ Հիլմի էֆ.յէ, Տիարպէքիր մէրքէզ պիտ. մահքէմէսի ճէզա տաիրէսի րիյասէթի՝ Գօնիա վիլայէթի մէրքէզ պիտ. մահքէմէսի միւտ. ում. մուավինի Նէճիպ էֆ.յէ, Գօնիա վիլայէթի մէրքէզ պիտ. մահքէմէսի միւտ. ում. մուավինլիկի՝ Քէօթահիա պիտ. մահքէմէսի ճէզա տաիրէսի րէիսի Եուսուֆ Նիհատ պէյէ, Քէօթահիա պիտ. մահքէմէսի ճէզա տաիրէսի րիյասէթի՝ Մաղնիսա պիտ. մահքէմէսի միւտ. ում. մուավինի Իպրահիմ Հագգը էֆ.յէ Թեվճիհ պույրուլմուշ տըր։

«ՀԱՅ-ԼԱՅՖ ԲՕԼԳԱ»

Ղալէթամըզ սահիպը իմթիյազընըն հէնուզ օն պէշ եաշընտա պուլունան քիւչիւք մախտումը Տիար Գրիգոր Թօլայեան, բիանօտա չալընմագ իւզրէ «Հայ-Լայֆ» նամիյլէ կիւզէլ պիր բօլգա թէէլիֆ իթմիշ տիր։ Միւմաիլէյհ՝ անճագ իքի սէնէտէն պէրի Սինանեան պիրատէր էֆէնտիլէրին մուալլիմլիկի վէ րէհպէրիկիյլէ ֆէննը մուսիգիյէ աշվագ իթմիշ օլուպ, կէչէն սօն պահարտա Թէբէ-պաշը Թեաթրօսընտա իճրաի լուպիյաթ իտէն Մ. ԳասԹէլլանօնըն Օբէրա գումբանիասընա իշթիրագ իթտիկի կիպի, պու կիւն տախի «Իւնիօն Ֆրանսէզ»ին գօնսէրլէրինէ տախի պուլունմագտա, վէ մուսիգի տէրսի իշին չակիրտ գապուլ իթմէքտէ տիր։

«Հայ-Լայֆ բօլգա»՝ մաթպաամըզտա վէ մուսիգի մաղազալարընտա սաթըլմագտա տըր։

ՏԱԽԻԼԻԷ

Տիւն, Սէլամլըգ րէսմը ալիսինտէն սօնրա, չայեան պույրուլան միւսաատէի սէնիյէ իւզէրինէ, Ինկիլթէրրա սէֆիրի՝ սուրէթը գայրը րէսմիյէտէ հուզուրը հազրէթը Բատիշահիյէ գապուլ պույրուլմուշ տըր։

—Իթալիա սէֆիրի՝ իքի այա գատար մէէզունէն մէմլէքէթինէ կիտէճէք տիր։

—Թրապիզօն վալիի ճէտիտի Ջէվտէթ պէյ էֆ. հազրէթլէրի, տիւն մահէլլի մէմուրիյէթինէ ազիմէթ իյլէմիշ տիր։

—Սամանը պանգասը միւտիրի ումումի մուավինի Մ. Արթիւր Նիսա՝ էվվէլքի կիւն Սիւրաթ գաթարըյլա Տէրսաատէթէ ավտէթ իթմիշ տիր։

—Մաելիմէոււսիյէ լաապէր ալայըղըմըզգա կէօրէ, Մաթպուաթը Տախիլիյէ միւտիրի աթուֆ. Քեամիլ պէյ էֆ. հազրէթլէրինէ մուրախասա Մէճիտի նիշանը զիշանը իհսան պույրուլմըշ տըր։ Միրի միւշարիլէյհէ, խըտէմաթը մէմտուհէլէրինին, սաատգաթ վէ էհլիյէթլէրինին շու սուրէթլէ մազհարը Թագտիրաթ վէ Թէվէճճիւհաթը ճիհանպէրիճաթը Շէհրիեարի օլմասընտան տօլայը արզը Թեշէքքիւրաթը սամիմանէյէ միւսարաաթ իյլէրիզ։— Միւշարիլէյհ հազրէթլէրինին հարէմի հանըմ էֆ.յէ 1ինճի վէ պալաղըզ հանըմ էֆ.յէ տախի 2ինճի Շէֆգաթ նիշանլարը իհսան, վէ մախտումու ալիլէրի Մէքթէպը Սէնայիի Նէֆիսէի Շահանէ Թալէպէսինտէն Սուգպիւ պէյ էֆ.յէ տախի րութպէի սանիէ սընըֆը սանիսի Թեվճիհ պույրուլմուշ տըր։

—Ալմանիա սէֆիրի չալըշգանըն սապահը Խարիճիյէ նազըրը հազրէթլէրինի զիեարէթ էյլէմիշ, նազըրը միւշարիլէյհ իլէ միւլագաթ իթմիշ տիր։

—Խայլի վաղըթտան պէրու խասթա պուլունան Սէրասքէր Րըզա բաշա հազրէթլէրի քէսպը աֆիյէթ իթմէքլէ, չարչէնպէհ կիւնքի մէճլիսի վիւքէլաա հազըր պուլունմըշ տըր։

—Բէնշէնպէհ կիւնիւ 1325 սէնէի հիճրիյէսինին պիրինճի այը օլան Մուհարրէմին իւք կիւնիւ օլտուղընտան, վիւքէլա, վիւզէրա, միւշիրան, իւլէմա վէ սաիր րիճալ վէ պէնտէկեան հազարաթը՝ Մապէյնը Հիւմայունա ազիմէթլէ, արզը Թէպրիք վէ ուպուտիյէթ իյլէմիշլէր տիր։

—Մէքքէ էմիրի, Մըսըր Խըտիվի, քեաֆֆէյի վալիլէր, օրտու գումանտանլարը վէ Օսմանլը սէֆիրլէրի, Մուհարրէմ միւնասիպէթիյլէ Մէրայը Հիւմայունա Թէպրիքի միւթէզամմին Թելէկրաֆնամէլէր քէշիտէ իյլէմիշլէր տիր։

—Միլէլի միւխթէլիֆէ րուէսայը րուհանիյէսի, սէֆարաթ պաշ Թէրճէմանլարը, վէ պանգալար իլէ տիկէր միւէսսիսաթը մալիյէ վէ սանայիէ տիրէքթէօրլարը տախի բէնշէնպէհ կիւնիւ Մապէյնը Հիւմայունա կիտէրէք, րասիմէի Թէպրիքի իֆա իյլէմիշլէր տիր։

—Ջարտախանէի ամիրէտէ տարպ օլունան էսնի ալթուն վէ կիւմիւշ սիքքէլէր՝ Մուհարրէմ վէսիլէսիյլէ Մալիյէ նեզարէթի Թարաֆընտան Մապէյնը Հիւմայունա Թագտիմ օլունմըշ տըր։

—Թեշրիֆաթը ումումիյէ նազըրը Դաւիտ բաշա հազրէթլէրի՝ էօհտէսինէ րութպէի Վէզարէթ Թէվճիհ պույրուլմասընտան տօլայը իւքիւպայը Շահանէյէ արզը Թէշէքքիւրաթ վէ ուպուտիյէթ իյլէմիշ տիր։

—Օսմանլը պանգասը՝ Ատա-բազարընտա պիր չիւպէ իէէսիս իտէճէք տիր։

—Մանիփիւլաթ իտարէսիյլէ Էմնիյէթ սանտըղը Թարաֆընտան սաթըլան էմլագ վէրկիսինին՝ պէտէլը միւզայէտէ նիւաքէթինտէ Թահսիլ օլունտուղը Պապը Ալիճէ նազարը տիգգաթէ ալընարագ, սաիր էմլագ հազգընտա տախի Թարիխը իլանտան իթիպարէն պիր սէնէ զարֆընտա միւրաճաաթ իտէնլէրին Թօբլանմըշ վէրկիլէրինին՝ Թամիլ օլունան գըյմէթ իւզէրինտէն Թահսիլի, վէ պու միւտտէթտէն սօնրա միւրաճաաթ վուգուպինտէ, Թէբաքքիւմ իթմիշ օլան վէրկիլէրին՝ էսկի գըյմէթ իւզէրինտէն Թահսիլ իտիլմէսի հէր Թարաֆա իշար օլունմըշ տըր։

—Էմլագ սահիպլէրիյլէ միւսթէճիրլէր պէյնինտէ ճարըլան գօնթրաթըն Պէլէտիէ տաիրէլէրինճէ Թաստիգինտէ ալընան 100տէ 1 րէսմին 100տէ րուպ սէրճէմիսինէ էնտիրիլմէսի, վէ էմլագ վէ սաիրէնին պօշալթըլմասը իշին միւրաճաաթ վուգուընտէ, Պէլէտիէ տաիրէլէրինճէ գօլայլըգ կէօսԹէրիլմէսի վէ Իճրա տաիրէլէրինտէն վէրիլէն հիւքմ մուճիպինճէ մուամէլէ օլունմասը գարարլաշտըրըլմըշ տըր։

—Պօրսատա պիր Թագըմ մէնֆաաթբէրէսթլէրին հէյլէլէրինի մէն իթմէք վէ միւթէճասըրլարընը Պօրսատա գապուլ օլունմամաքարագ, հազգլարընտա իճապընը իճրա իյլէմէք իւզրէ պիր լայիհա Թէրթիպ իտիլէրէք, մագամը Սատրազամիյէ Թագտիմ օլունմըշ տըր։

—Ավրուբատա էրզագ վէ սաիր լէվազըմըն փիեաթը իւսթէ գօյմագտա օլտուղը, վէ Իշճիլէրին իւք իւճրէթլէր իլէ գանաաթ իթմէտիքլէրի վէ գումպանիալար իլէ էսնաֆըն միւթէմատիյէն միւխթէլիֆ էյլէտիկի փիեաթը ախիրէն եիւզտէ 20—30 նիսպէթինտէ Թէրփիտէյլէ, վէ պու պահալըլըգտան Թէբզիլէրին միւթէէսսիր օլտուգլարը նազարը տիգգաթա ալընարագ, կէչէն կիւն Վիէննատա ագտ օլունան էրքէր Թէրզիլէրի մէճլիսի ումումիսինտէ, էրքէք էլպիսէլէրինին փիեաթընա չիմտիլիք եիւզտէ 10 զամ իտիլմէսինէ գարար վէրիլմիշ տիր։

—Թանզիֆաթ րէսմինին լաղվըյլա Թահսիլ իտիլէպիլմէսի իշին, պունտան պէօյլէ մանալլէլէրտէ վուգու պուլաճագ նագլիյաթը մուխթարլարըն վագթինտա Պէլէտիէ տաիրէլէրինէ խապէր վէրմէլէրի պէրաքէր, քիրալաճագ ագարըն պօշալթըլմասընտան էվվէլ, էմլագ սահիպլէրինին տախի Տաիրէլէրէ մալիւմաթ վէրմէսի, վէ չէօբ վէրկիլէրինի վէրմէյէն էսնաֆ հազգընտա մուամէլէյի գանունիյէնին իճրասը, վէ էմլագ տէֆթէրլէրինտէ մէւքէն օլարագ գայտ օլունմըշ օլան վէ իճար գօնթրաթօսը Տաիրէլէրէ Թասդիգ էթթիրիլմէյէն էմլագտա պիլա Թանզիֆաթ րէսմինին սահիպլէրինտէն արանըլմասը, վէ աիւքքեարլարընը ավտէթ էտէճէկլէրինէ իսթիհզալ իթտիրէճէք էսնաֆըն քէֆալէթնամալարընտան իլմուխապէր ալարագ Տաիրէլէրէ վէրմէսի վէ իմլամը րէսմիյէ ալմասը ուսուլ իթթիխազ գըլընմըշ վէ ճըպըլֆիյէթ՝ Շէհիր էմանէթինտէն իծապ իտէնլէրէ Թէպլիղ օլունմըշ տըր։

—Աթինատա պու իրատէի սէնիէ պիր ճամի ինշա օլունաճագ տըր։

—Սըրպ, Մաճէն վէ Ճիրաաթ նազըրը Սէյիտ Մէհմէտ բաշա հազրէթլէրինին քէրիմէսի տամատը Սէլամ իլէ Ալմանիա սէֆարէթի աթաշէսի պարօն տը Ըշլէմաչմըն նիշան րէսմի իճրա իտիլմիշ տիր։

—Ճէմիյէթը Թըպպիէի Շահանէնին աէվրէի Թէնասիւլիէսին 50ինճի սէնէի միւնասիպէթիյլէ, բէնշէնպէհ կիւնիւ, ճէմիյէթին տաիրէի մախսուսէսինտէ, րէյիս Տօգթ. Մաւթէհօսեանըն վէ ֆախրի րէյիս Տօգթ. Դամպաքօզլու բաշանըն Թահթը րիեասէթլէրինտէ ֆէվգէլատէ պիր իճթիմա վուգու պուլուպ, պու իճթիմատէ, ճէմիյէթէ ագա օլան վէ օլմաեան պիր խայլի աթըպպա հազըր պուլունմըշ վէ մէվգիյէ միւնասիպ նութգլար իրատ իտիլմիշ տիր։ Ագշամ տախի Թօգաթլեան կազինօսընտա միւքէմմէլ պիր զիեաֆէթ քէշիտէ գըլընարագ, իտարէի ագտահլար օլունմըշ տըր։

—Մէնէմէնտէ 120 եաշընտա Գաֆգասիալը Ջաքզագ իսմինտէ պիր Իսլամ վէֆաթ իթմիշ տիր։

—Աթինա սէֆքէլէրի վէ կէնճ պիր գըզըն կիւզէլ պիր սանէմինին պաշընը հավի պիր սանտըգ՝ մէմալիքը էճնէպիէյէ կէօԹիւրիւլճէկի սըրատա, Իզմիր րըհթըմըն իւզէրինտէ զապթ օլունմըշ տըր։

—Գօմանօվա ճիվարընտաքի քէօյլէրտէ էնվայի ճինայէթլէր իճրա իթմիշ օլան 16 նէֆէր Պուլկար էշգըյասը՝ Քրէթօվօ եագընընտա, վէ մէզքիւր գարիյէլէրտէ ֆէսատ իյգաընտա չալըշան տիկէր 3 Պուլկար Թէրտէսթ իտիլմիշ, վէ Սթրօմա ճիվարընտա պիր սաման անպարընտա կիզլէնմիշ օլան պիր Պուլկար չէթէսի իլէ սաաքիրի Շահանէ պէյնինտէ Թիւֆէնք աթէշի վուգու պուլմուշ, վէ անպար Թութուշուպ, Թէքմիլ էշգըեա ալէվլէր իշինտէ եանմըշլար տըր։

—Ֆէնէրտէ աէմիր աթըլըշ օլան Ինկիլթէրա սէֆարէթի մուշ վաբօրը Թայֆասընտան 20 եաշլարընտա պիրի, էվվէլքի կիւն քիւբէշթէ իւզէրինտէքի բիրինճ բարմագլըգլարը Թէմիզլէրքէն, հէր նասըլսա տէնիզէ տիւշիւպ պօղուլմըշ, վէ տիւնհալը չըգարըլմըշ տըր։ Պիշարէնին ճէնիզէ տիւշտիւկիւնի քիմսէ կէօրմէմիշ տիր։

—Ալթընճը Տաիրէի պէլէտիէ չէօբ արապաճըլարընտան Մէհէմմէտ, տիւն Բանկալթի ճիվարընտաքի խանէլէրտէն Թօբլատըղը սիբրինթիլէրի տէօքէրքէն, արասընտա պիր չօճուգ նաշը կէօրմիւշ վէ զապըթաեա խապէր վէրմիշ տիր։ Ջապըթաճա Թահգըգաթ իճրա իտիլմէքտէ տիր։ Պէյօղլը աթըպպասընտան Տիգրան պէյ, իճրա իթտիկի մուայէնէսինտէ, իքի կիւն էվվէլ տօղտուղունը վէ հէնուզ զօգմաեա պաղլատըղընը պէեան իթմիշ տիր։ Տիկէր աթըպպա Թարաֆընտան տախի մուայէնէ իտիլէճէք տիր։

—Մատամ Շարլօթ իսմինտէ պիր գատընըն՝ կէչէն կիւն Ալմանիա բօսթախանէսինէ կիրտիկի էսնատէ, տէրուննինտէ 600 ֆրանգ պուլունան բարա ճիւզտանընը չալտըրմըշ տըր։

—Կէչէն կիւն Պէյօղլընտա Ճատտէի քէպիրտէ կէօմլէքճի Մ. Սթրօնկիլօսըն մաղազասընտան 200 լիրալըգ էշեա վէ նագտ սիրգաթ իտիլմիշ տիր։ Մաղազանըն պէքճիսի Վասիլ՝ շիւպհէ իւզէրինէ Թահթը գաԹիւվիա ալընտըղը կիպի, մէզքիւր սիրգաթտան տօլայը շիւպհէլի օլան 4 քիշի տահա Թութուլմըշ տըր։ Դոնիալը, հէր նէ գատար ինքեար իթմիշլէր իսէ տէ, խանէլէրինտէ իճրա իտիլէն Թէհարրիաթտա, չալընան էշեանըն պաղըլարը մէյտանա չըգմըշ տըր։

—Իսքիւտար Պիտայէթ մահքէմէսինին ճէզա գըսմը, Էմլագ տէլլալը Դուգասեանօղլը Պէհար Մօշէսի, քոպրիւնին Սամէֆ Մասօգտան 460 լիրա տօլանտըրմըշ օլտուղը իշին 5 սէնէ մահպուսիյէթէ, մէպլաղը մէզքիւրըն իատէսինէ վէ 10 լիրա ճէզայը նագտիյէ մահքում իթմիշ տիր։ Նօթէրէսի Թաճիգէլաթա, Մօշէսին՝ Մերճամէթեան Եաղլըտասէսի Ժամէա Մէհմէտ էֆ.տէն 270 լիրա, գասապ Խալիլ էֆ.տէն 100 լիրա, Թուզլա Թէսեաւըլը Սիմոնսեանքիրաէն 385 լիրա վէ Էսատ էֆ.տէն 100 լիրա տօլանտըրըլտըղը, ֆագաթ պունլարըն քէնտիլէրինէ զարարը տավա աչամայաճագլարը պիլանլաշըլարագ, քէնտիլէրինին Թագիպաթը աֆ իտիլմիշ տըր։

ԿԵՍԱՐԵԱՆ ՊԻՐԱՏԵՐԼԵՐԻՆ ԻՖԼԱՍԸ

Միւֆլիս Միհրան վէ Նշան Կէսարեան պիրատէրլէրտէն՝ Միհրանըն

մուսամէլաթընտա պազը սուի իսթիմալ կէօրիւլմէսի իւզէրինէ թահմիը թէվգըֆա ալընմըշ, վէ միւտտաիի ուլուսիլիքճէ հագգընտա հիյլէլի միֆլիս տավասը իգամէ իտիլէրէք, միւսթանթիգ Մէմուրուհ պէյ թարաֆընտան թահգրգաթա տեվամ օլունտուղը կիպի, միֆլիս Նչան տախի արանմագտա պուլունմըշ իտի։

Զարչէնպիհ կիւնիւ միֆլիս Նչան՝ Ատլէէ նէզարէթինէ կէլէրէք, իքինճի մահքէմէի թիճարէթ ըհեատէթինէ վէրտիկի պիր իսթիտատա, քէնարիլերինին միֆլիս օլտուղլարընը տույմասը իւզէրինէ մահքէմէյէ կէլտիկինի, վէ չիմտիյէ գատար խասթալըղը սէպէպիյէ կէլէմէմիշ օլտուղունը պէեան իյլէմիշ տիր։

Պունըն իւզէրինէ, միւտտաիի ուլումի մուավինլերինտէն թալաթ պէյ հազըր օլտուղը հալտէ, ժիւժ գօմիսէր Սատըգ վէ սինտիք Քեսթիպեան էֆ. իլէ Մ. Լամպիքի վէ Պանգը Օսմանի հուգուգ միւշավիրի Մ. Ֆօրթ վէ սինտիգ Լամպիքի էֆ.նին վէքիլի Բոզէնթալ էֆ.լէր թարաֆընտան իսթիճվապ օլունտըգտա, 7 սէնէ էվվել 5 գարտաշըլա պէրապէր թիճարէթէ պաշլատըգլարը վէ պիր սէնէ էվվել Իսկէնտէրէեէտ պուլունան գարտաշլարտան Ներսէս Կեսարեանը չիրքէմլէրինատէն աեբրտըգլարընը վէ տիկէր գարտաշլարը Խաչիկին տախի իքի այէվվել արալարընտան չէքիլտիկինի, վէ չիմտի քէնտիսի իլէ պիրատէրի Միհրան Կեսարեանըն մուամէլաթը թիճարիյէտէ միշլիէրէք պուլունտուղունը սէօյլէմիշ տիր։

Սինտիգ էֆ.լէրին, մէրգումա, գարտաշըլա պէրապէր պանգալարա վէ պիր խայլի թիճարէթխանէլէրէ քիւլլեյէթլի պօրճը օլմալարընա իֆլաս իթտիքլէրինի իֆատէ իմմէլէրի նէ ճէվապէն, պու պապտէ հագգը օլմատըգլարընը վէ մաղազալարընտա բէք չօղ մալլարը մէվճուտ պուլունըպ պու մալլերի վէ ալաճագլարընին, թէքմիլ պօրճլարընը գաբատըգտան պաշդա էլլէրինտէ երնէ սէրմայէ գալաճաղընը, վէ տէմիր վէ մատենիեթտան մատտա էլլէրինտէ գոհ. վէ վէ սաիրէ պուլունտուղունը վէ տէօրթ մահէլլտէ արտիէ մաղազալարը մէվճուտ իտուկինի, վէ պու մաղազալարընն իտարէսի՝ պիրատէրի Միհրան Կեսարեանա տիտա օլուպ, ֆազաթ միշթէրէք պուլունտուգլարընը, վէ պանգա իլէ տիկէր միւէսսիսաթտան ալընտն ագչէ վէ սաիրէ մուամէլաթընտա հէր իքիսինին իմզա գօյարգլարընը իֆատէ իյլէմիշ, վէլհասըլ Նչան տախի՝ պիրատէրի Միհրան Կեսարեանըն իսթիճվապընտաքի իֆատէլէրին այնի պէեանաթտա պուլունմըշ տըր։

Պունըն իւզէրինէ սինտիգ էֆ.լէր՝ քէնտիսինին՝ 1575 լիրալըգ պիր պօնօ թանզիմ իտէրէք, պիրատէրլէրինտէն Թումիկ էֆ.յէ վէրտիկի բիվալէթ օլունտուղընտան, մէզքիւր պօնոնընն նէ օլտուղը հագգընտաքի սիւալէ՝ Նչան ճէվապէն, ֆիլվագը պէտէլի ալընմագ իւզրէ 1500 լիրալըգ պիր պօնօ թանզիմ վէ իմզա իտիպ, պիրատէրի Թումիկ էֆ.յէ վէրմիշ վէ պու պօնօ իլէ պանգատան բարա ալաճաղը սըրատտ իֆլասը իլան օլունտուղընտան, ալամատըգլարընը սէօյլէմիշ տիր։

Սինտիք էֆ.լէրին, «էկէր պու պօնօ իլէ պիր եէրտէն բարա ալմըշ իսէնիզ՝ բարալը, ալմատընըզ իսէ, պօնօյը իպրաշ իմմէլիսինիզ» եօլընտաքի իմմարլարընա գարշը, պօնոնընն քէնտիսինտէ օլմատըղընը սէօյլէմիշ, վէ պինապէրին տիկէր գարտաշը Թումիկ էֆ.նին ճէլպինէ գարար վէրիլմիշ տիր։ Նչան՝ թէվգըֆ օլունմըշ տըր։

* Միւֆլիսլէրին արտիէ մաղազալարընա իճբէթլէ մալլէրինի գօյմուշ օլան թիճճարընն մալլերի, քէնտիլերինին օլտուղը իսպաթ իտիլմիքճէ, թէսլիմ իտիլմէքտէ տիր։

* Միւֆլիսլէրին թիճարէթէ պաշլատըգլարը զէմանտան չիմտիյէ գատար պօրճ, ալաճագ վէ տիկէր մուամէլէլերինի հավի 5 չուվալ տերունինտէքի տէֆթէրլերի վէ էվրակը մահքէմէյէ կէթիրիլմիշ վէ թէտգիգաթա պաշլանմըշ տըր։

* Թումիկ էֆ. Կեսարեան, էվվէլքի կիւն մահքէմէյէ ճէլպ օլունուպ, հուգուրը լաչըմ կէլէնլէր մուվաճճէհէսինտէ իֆատէլէրի ալընմըշ տըր։ Միւամիլէյհ, 1575 լիրալըգ սէնէտլեր հագգընտա, «Պէն • սէնէտլերը՝ Միհրան վէ Նչան Կեսարեան պիրատէրլէրին պօրճլարընտան թահսիլ օլունմագ իւզրէ Սէլանիք պանգասընա թէսլիմ իթտիմ։ Իմտի պանգա թարաֆընտան պէտէլի թահսիլ օլունմագտա տրր։ Միհրան վէ Նչան Կեսարեանլար իսէ, պու կիւն իլանը իֆլաս իթմիշ օլտուգլարընտան, օ սէնէտլերին միւհթէվիեաթընը թէչքիլ իտէն ագչէ՝ մասաեա տիտա օլմագ լազըմ տրր։ Սէլանիք պանգասը թահսիլ իթմիշ իսէ, պէտէլինի, իթմէմիշ իսէ՝ սէնէտլերի ալըպ թահսիլ իտէպիլիրսինիզ» տէմիշ տիր։ Պինաէն ալէյհ մասա՝ սէնէտլերին մահքէմէյէ իպրաշը իչին, Սէլանիք պանգասընա միւրաճաաթ իթմիշ տիր։

* Տէրսաատէթ Պիտայէթ միւտտաիի ուլումիլիկինճէ միգիսլեր հագգընտա իգամէ օլունան հիյլէլի իֆլաս տավասընտան տօլայը իճրաի թահգրգաթ իչին, Օսմանլը, Տէօյչէ Օրիանթ վէ Վէյնէր պանգալարընն մէմուրլարը մահքէմէյէ տավէթ օլունարագ, պունլարտան, իֆլաս հագգընտա իյզահաթ իսթէնիլմիշ տիր։

ՕՍՄԱՆԼԸ ՊԱՆԳԱՍԸ

ԲՐԷՏԻ ՖՕՆՍԻԷ ԷԺԻՐՍԻԷՆԻՆ 1886 ՎԷ 1903 ՍԷՆԷԼԷՐԻ 100ՏԷ 3 ՖԱՑԻԶԼԻ ԲԻԵԱՆԳՕ ԹԱՀՎԻԼԱԹԸ

1907 Մարտ 1ին ամսաթիւմանը բիեանգօսը

Գալաթատա Օսմանլը պանգասը իտարէխանէսի, եախօտ Իսթանպոլտա վէ Պէյզլունտա քեսային չիւպէլէրի՝ ճիւզի պիր պէտէլէ մուգապիլ, մէզքիւր թահվիլաթը, պայա պաշ թէէտիյէսի թէհլիքէսինէ զարը թէէմին իտէրէր։

1886 թահվիլաթընըն ֆիեաթը ճարիէսի 338 ֆրանգ, վէ 1903 թահվիլաթընըն ֆիեաթը ճարիէսի իսէ՝ 269 ֆրանգ օլուպ, պունլարըն թէէտիյէսինտէ վագը օլաճագ զարար, թագրիպա, պիրինճիսի իչին 88 վէ տիկէրի իչին 19 ֆրանգ տըր։

1890 սէնէսի 100տէ 4 ֆայիզլի Օսմանլը Ֆօնսօլիտէսի թահվիլաթը համիլէրինէ՝ 1901 Մարտընտա վատէսի խիթամ պուլմուշ օլան մէզքիւր թահվիլաթընըն 23 Ն.լը գուբօնլարընը վէ 1892 փեար. 1(13տէ, Կիւնճիւ գուբատա ամսաթիւ չըգմըշ օլան թահվիլաթ, թէէտիյէ օլունմագ իւզրէ, 1907 բուսի Փեար. 28 վէ էֆրէնճի Մարտ 13է գատար թագտիմ օլունմատըգլարը հալտէ իպթալ օլունաճագլարը իլան օլունուր։

*** Եիւզէ 4 ֆայիզլի Օսմանլը Թէնպէքի թահվիլաթը միւմթազէսինին 1907 փեար. 1(14 տէ վատէսի իսիթամ պուլան 23 Ն.լը գուբօնլարն թարիխի մէզքիւրէն իթիպարէն վէ չրգան յունվար 1(14 գուբասընըն քէշիտէսինտէ ամսաթիւ օլան թահվիլաթըն պէտէյլերի՝ 1907 փեար. 1(14տէն իթիպարէն, Գալաթատա Օսմանլը պանգասը կիյէլէրինտէ իթա իտիլմէկի թահվիլաթը մէզքիւրէ համիլէրինէ իսթար օլունուր։

Նումէրօլը պօրտրօլարըյա պիրիքտէ պուլունմասը լազըմ կէլէն գուբօնլար իլէ թահվիլաթա մուգապիլ համիլէրէ պիրէր մագպուզ սէնէտի վէրիլէճէք, վէ իյպու մագպուզ սէնէտի՝ թարիխի իթասընտան օն կիւն սօնրա, հիյնի թէէտիյէտէ, Գալաթատա Օսմանլը պանգասը սանտըղընա թագտիմ գելընճաճագ տրր։

Տէրսաատէթ, 23 Ցկվ. 1907

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Զորս Աւետարաններն արդի հայերէնէ թարգմանուած՝ հանդէպ գրաբար բնագրին ու մեկնութիւններով և հմտալից ծանօթութիւններով զարդարուած։

Աշխատասիրեց Ա.Վ. ՍԻՐՈՒՆԵԱՆ։

Նուէրներու և մրցանակաբաշխութեանց համար է՛ն ճաշակաւորն ու թանկագինը։

(Զորս մասերն ի միասին)

Թղթակազմ	2 հատոր	28	դրկ.
Լաթակազմ	1 հատոր	30	»

Ամէն գնորդի ձրիաբար պիտի տրուին իբր նուէր 10 հատ ընտիր լուսատիպ նկարներ (Միքէլ Անճէլօ, Ռաֆայէլ, Մուրիլլօ և այլն)։

Դաւառներէ եղած խնդրանքներն ընդհուպ պիտի կատարուին։

Կեդրոնատեղի՝ Մահմուտ-բաշա, Եալտըզ խանի կից սեղանաւոր Մելքոն էֆ.ի խանութը։ Նաև լրագրոյս խմբագրութեան կրնայ դիմուիլ, ինչպէս նաև Սազայեան Տպարան ի Ղալաթիա։

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՄԸ

	Ղ.	Բ.
Թէվֆիք խիրմիշէսի ուսումի	105	35
Բումէլի չըմէնտֆէրի ֆր.	152	37—
Դրէսի Ֆօնսիէ էժիրսիէն Ա.	237	50
» » » Բ.	269	
Օսմ. Սիկրի. չիրքէմի Լ. 0	4	85
Ըմմի	19	34
Տէրիս. Թրամվայ գուբ.	11	40
« » թահվ ֆր.	483	
Տէրսաատէթ Իրխիրի	440	
Թահվիլաթը միւմթազէի Օսմ.		
Օսմ. պանգասը սէնէտաթը	703	
Տէվլէթի Ալիէ Բէմի	458	

ԱԳՋԷԼԼԻՆ ՖԻՏԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղրուշան	Ղ.	Բ.
Պէնսպ մէհրաթէ ֆարզը	108	9
Մէթալիք	99	00
Բօլ	91	00
Ֆրանսիպ ալթունը	87	13
Ինկիլիզ լիրասը	110	11
Գըրմիզ	50	

Հանիպի խմբիեազ վէ մէսուլը զազէթա
ՀԱՄ ՀԱՆԴԻՍ ԹՕՂԱՏԵԱՆ

][15][

ՎԱՀԱՆ ՇԱՊԱՆԵԱՆ

ԷՐՆԷՍԴ ՌԸՆԱՆ

Միշտ մեծ հոգիներ՝ հոգւոյ բանաստեղծներ եղած են. իրենց երգերը, իրենց անմահ գրուածքները՝ աստուածային պաշտամամբ խառնուած են։

Մեծ հայ գրիչ մը, անուշ լեզուով, Լամարթինի վրայ այսպէս կը գրէ. «Մըշտամռունչ աղօթք մըն էր նա», և ուրիշ ինչ կրնար ըլլալ բնութենէ ներշնչեալ այս բանաստեղծը։ Ներշնչմունք որ կ'ըսենք, չիմանանք Ռընանի յախուռն և յանդուգն երեւակայութեան մոլեգին արշաւանքը... այլ իմաստութեան սահմանին մէջ բանաստեղծն՝ անտեսանելին կը նշմարէ, և ինչ որ ուրիշները կը նշմարեն, նա կը տեսնէ. Ահ հրաշալեացս, այս լուսազարդ կամարէն անդին ի՞նչ կայ... լուսազարդ նոր երկինքներ... լաւ, իսկ աւելի անդին...։ Մարդկային միտքը անյաղթելի զօրութենէ մը մղեալ, երբէք չպիտի դադրի հարցնելէ ինքնիրեն, ի՞նչ կայ։ Լաւ գիտէ թէ կայ, բայց ի՞նչ կայ, կ'ըսէ... անողոք հարցում... և միշտ առանց կարենալ լուծելու իւր հետաքրքրութեան աղաղակն... նորէն կը հարցնէ, ի՞նչ կայ արդեօք. մարդ գիտնայ մէյ մը, գէթ վայրկեան մը տեսնայ, և դարձեալ իր հարցումը կը կրկնէ...

Վա՜ե՛ր նայէ ուրեմն... վա՜ե՛ր նայեցէք, մեծապանծ տաճարի մը գմբէթն է այն, որոյ սիւները մահացու աչեր չեն կարող տեսնել (բայց Ռընան մահկանացու աչեր չըլլալուն կը տեսնէ եղեր), որ ինքն ամբողջովին լուն և անբարբառ օրհներգութիւն մ'է Ցաւիտենականին, որ մեր և ամենուն Տէրն է...։

Ռընանի ձեռքը երկայն է, վեր կը վերցունէ, բայց չի հասնիր... Ոտքերուն տակ սուտեր է որ կը դնէ, կը բարդէ բարդ բարդ, և կ'ըսէ. ահա քիչ մնաց, պիտի հասնիմ, հասա՛յ, պօռալու չի մնար վար կ'իյնայ։ Մամուրեանն, մեր ամենէն ներհուն և բեղուն գրիչը, կ'ըսէր թէ, այսպիսիները մարդկութեան հրէշներ են, որ իրենց բնական ուղեցոյցէն զուրկ են, և անդունդէ անդունդ կը գլորին, մինչեւ որ անհետանան, կամ կատարեալ անասնային կենաց ատիճանին հասնին։

Ռընանի պէս շատ մը իմաստասէրներ, ինկած են այն եթերական գագաթէն, և գետնին վրայ տղմերու մէջ սկսած են տապալտկիլ, երազել և վհուկի տեղ անցնիլ։

* * *

Էրնէսդ Ռընանի ծննդավայրը Դրէկիէ է. Դրէկիէի քաղաքական ժողովը այս վերջերս որոշած էր Ռընանի արձանը կարգնել այդ քաղաքին, իր ծննդավայրին մէջ և փողոցի մը անունն ալ Ռընան դնել։

Տեղւոյն նշանաւոր, սրտի և հոգւոյ տէր, պատուոյ և զգացման տէր, ճշմարիտ մարդասէր, աստուածասէր, արի և նախանձախնդիր աւագերէցն Կրօֆֆ եւաւոտքի, բողոքեց, գրեց և ձայնը ամէն կողմ լսեցուց. ահա Քաղաքապետութեան գրած բողոքագրին օրինակը.

« Տէր Քաղաքապետ,

« Նախ կը զարմանամ և կ'ամչնամ, և երկրորդ կը վախնամ որ «Ուրացող»ի մը այս ատիճան փառաւորումը, այդ անարժան արձանը՝ պատուհաս մը բերէ քաղաքիս. ինչպէս ուրիշ առեններ եղած է, պատմութիւնը վկայ է...

« Այո, Աստուած երկայնամիտ է, բայց երբ համբերութիւնը հատնի, կը պատժէ չարաչար զինքը թշնամանողներն։

« Զէ՛ք մտածեր, Տէր քաղաքապետ, «հաւատուրացի» մը անունը կրող փողոցը գարշելի պիտի ըլլայ, և ոչ ոք պիտի ուզէ բնակիլ անոր մէջ, այդ անպատուած թաղը...

« Ես իմ մասիս կ'ապահովցնեմ Ձեզ թէ, որչափ որ մնամ այս քաղաքը, երբէք այդ փողոցէն թափոր չպիտի անցնի, և Ս. Հաղորդութիւնը չպիտի տարուի հոնկէ ուրիշ տեղ մը. Ռընանի համար լաւագոյն է մոռացութեան մէջ թողուլ զայն. զայն փառաւորողը յաւիտենականութեան մէջ պիտի պատժուի, վատահ եղէք։»

(Շարունակելի)